

7 වැනි පරිච්ඡේදය

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදල්, ණය සහ පොලී අනුපාතික

7.1 හැඳින්වීම

ආර්ථිකයේ අඛණ්ඩ වර්ධනයට පහසුකම් සලසන අතර උද්ධමන පීඩනය අවම කර ගැනීම සඳහා 2004 වර්ෂයේ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය යොමු විය. ගෙවුම් ශේෂ අසීරුතාවයන් ඇතිවීමටත් මිල මට්ටම මත ඉහළ පීඩනයක් ඇති වීමටත් හේතු වූ ජාත්‍යන්තර තෙල් මිල ඉහළ යාම සහ අයහපත් කාලගුණික තත්ත්වය යටතේ දේශීය සැපයුමට බාධාවක් ඇතිවීම යන විදේශීය සහ දේශීය වශයෙන් පැවති දුෂ්කර තත්ත්වයන් යටතේ මෙය අඛණ්ඩතාව කාර්යයක් විය. පෞද්ගලික අංශයට මෙන්ම රාජ්‍ය අංශයට ද දෙන ලද ණය ඉහළ මට්ටමකින් වර්ධනයවීමත් සමඟ විශේෂයෙන් 2004 වර්ෂයේ මැද භාගයෙන් පසු මූල්‍ය ප්‍රසාරණය අපේක්ෂිත අගයන්ට වඩා තරමක් ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. එයට ප්‍රතිචාරයක් වශයෙන් දැනටමත් තරමක් දුරට දඩ්ව පවතින මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය, මහ බැංකුව විසින් විවට වෙළෙඳ කටයුතු නියුණු ලෙස සිදු කිරීම සහ සිය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික වැඩි කිරීම තුළින් තවදුරටත් දඩ්ව කරන ලදී. ණය සඳහා පැවති ඉහළ ඉල්ලුම, උද්ධමන අපේක්ෂාවන්හි යම්කිසි ඉහළයාමක් පැවතීම සහ ප්‍රතිපත්තිමය පොලී අනුපාතිකයන්හි වෙනස්වීම වර්ෂය තුළදී වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික මද වශයෙන් ඉහළ යාමට හේතු විය. විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු සහ ණය සඳහා වූ පොලී අනුපාතික ද වැඩි වූ අතර, එයට හේතු වූයේ ප්‍රධාන විදේශීය ආර්ථිකයන්හි උද්ධමනයෙහි ඉහළයාමක් ඇතිවිය හැකි යැයි පැවති අවදානමට මුහුණ දීම සඳහා, ඔවුන් අනුගමනය කරමින් සිටි ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති තත්ත්වයෙන් ක්‍රමයෙන් ඉවත්වීම ඇරඹීමයි.

7.2 මුදල් ප්‍රතිපත්තිය

මුදල් ප්‍රතිපත්තියේ ක්‍රියාකාරී ඉලක්කය ලෙස සංචිත මුදල් ද (එනම් අධිබැංකි මුදල්) අතරමැදි ඉලක්කය ලෙස ඒකාබද්ධ පුළුල් මුදල් සැපයුම ද (M_{2b}) යොදා ගනිමින් මූල්‍ය සමස්තයන් ඉලක්ක කරගත් රාමුවක් තුළ සහ පාවෙන විනිමය අනුපාතික ක්‍රමයක් යටතේ මහ බැංකුව විසින් සිය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය අඛණ්ඩව පවත්වා ගනු ලැබීය. ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් සහ ප්‍රති විකුණුම් පොලී අනුපාතිකවලින් සැකසුන පොලී අනුපාතික කොර්ඩෝව මූලික අංශයක් වන සක්‍රීය විවට වෙළෙඳ කටයුතු ක්‍රමය සහ ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාවය අඛණ්ඩව පවත්වා ගැනීම යනාදියෙන් සමන්විත ක්‍රමයක් තුළ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය පවත්වාගෙන යන ලදී.

ආර්ථිකයේ ඉහළ යමින් පවතින උද්ධමනාත්මක පීඩනය කෙරෙහි අවදානය යොමු කරන අතර, අයහපත් විදේශීය සහ දේශීය සාධක කිහිපයක් මගින් නිර්මාණය වූ අසීරු සාර්ව ආර්ථික වාතාවරණයක් යටතේ ආර්ථික වර්ධනයට

සහායවීමේ අවශ්‍යතාවය ද පැවති තත්ත්වයක් තුළ 2004 වර්ෂය තුළ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම අඛණ්ඩතාව කාර්යයක් විය. මේ අනුව, ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික වෙනස් කිරීම සහ සක්‍රීය විවට වෙළෙඳපොළ කටයුතු අඛණ්ඩව පවත්වා ගැනීම මගින්, මූල්‍ය කළමනාකරණයෙහි ක්‍රියාකාරී සහ අතරමැදි ඉලක්කයන් වූ පිළිවෙළින් සංචිත මුදල් සහ පුළුල් මුදල්හි වර්ධන අනුපාතිකයන් අපේක්ෂිත අගයන් තුළ පවත්වා ගැනීම කෙරෙහි මුදල් ප්‍රතිපත්තිය යොමු විය. ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතිකය (SRR) නොවෙනස්ව සියයට 10 ක් ලෙස පවත්වා ගැනීම සහ බැංකු අනුපාතිකය සියයට 15 ක් ලෙස පවත්වා ගැනීම ඉහත කී උත්සාහයට අතිරේක ආධාරකයන් විය. විනිමය අනුපාතිකයේ විශාල විචලනයන් වැළැක්වීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් විදේශීය සංචිත විකිණීමේ තත්ත්වයක් තුළ ද්‍රවශීලතා හිඟයක් සහ පොලී අනුපාතිකයන්හි පුළුල් උච්චාවචනයන් ඇතිවීම වැළැක්වීමේ අරමුණින් මහ බැංකුව විසින් ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයික වෙළෙඳපොළෙහි භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගෙන අරමුදල් සැපයුම තුළින් මුදල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාවය පවත්වා ගැනුණි.

2001 වර්ෂය තුළදී සිදු වූ ආර්ථික සංකෝචනයෙන් පසු ආර්ථික ක්‍රියාවලිය යථා තත්ත්වයට පත්වීමට 2001-2003 කාලය තුළදී පොලී අනුපාතිකයන්හි ක්‍රමික අඩුවීම අනුබලයක් විය. ආර්ථික කටයුතු යථා තත්ත්වයට පත්වීම ශක්තිමත් වූ බැවින් උද්ධමනය ඉහළ යාමක් පැවතිය ද අඩු පොලී අනුපාතික අඛණ්ඩව පැවතීම පෞද්ගලික අංශය වෙත දෙන ලද ණයෙහි ඉහළ වර්ධනයක් ඇති වීමට හේතු විය. වැඩි වූ අයවැය හිඟයන් සමඟ රජයේ ණය අවශ්‍යතාවයන් වැඩි විය. තිල විදේශ ලැබීමිවල ප්‍රමාදයත්, තෙල් මිල ඉහළ මට්ටමක පැවතීමත් නිසා දේශීය මූල්‍යයන් වෙතින් රජයේ හිඟ මූල්‍යකරණය සපුරාගැනීමට සිදු වූ අතර, එය රාජ්‍ය අයවැය හිඟයේ වැඩිවීමෙන් ඇති වූ අවශ්‍යතාවයට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් විය. ගෙවුම් ශේෂය මත ද පීඩනයක් ඇතිවීමට මෙය හේතු විය. ඒ සමඟම විනිමය අනුපාතිකය සහ පොලී අනුපාතික මත ද පීඩනයක් ඇති කරන ලදී. විනිමය අනුපාතිකය මත වූ පීඩනය හේතුවෙන් විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළෙහි මහ බැංකුවේ මැදිහත්වීම අවශ්‍ය වූ අතර, එය මහ බැංකුවෙහි ශුද්ධ විදේශ වත්කම් අඩුවීමට හේතු විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇති වූ ද්‍රවශීලතා සංකෝචනය සමනය කරනු ලැබුවේ මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් වැඩි කිරීමෙන් රුපියල් ද්‍රවශීලතාවය සැපයීම මගිනි. බැංකු නොවන අංශයෙන් ලබාගත හැකි වූ සම්පත් ප්‍රමාණය සීමිත වූ බැවින් දේශීය වෙළෙඳපොළ වෙතින් රජයේ ණය ගැනීම් තව දුරටත් වැඩිවීම සමඟ බැංකු ක්‍රමයෙහි (මහ බැංකුව සහ වාණිජ බැංකු) ශුද්ධ දේශීය වත්කම් ඉහළ නැගුණි. එය 2004 වර්ෂයේ මූල්‍ය

ප්‍රසාරණය ඉලක්කගත අගයන්ට වඩා ඉහළ අගයක අඛණ්ඩව පැවතීමට හේතු විය. කෙසේ වුවද, 2004 වර්ෂය තුළ පැවති දුෂ්කර ආර්ථික වාතාවරණය හේතුවෙන් දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීමට නිසි කාලය සහ අනුක්‍රමික බව පිළිබඳව අවදානය යොමු කිරීමට සිදුවිය. ඒ අනුව, ප්‍රථම පියවර ලෙස මහ බැංකුව විසින් දෛනික වෙන්දේසි තුළින් මුදල් වෙළෙඳපොළෙහි ද්‍රවශීලතා අතිරික්තය සම්පූර්ණයෙන්ම මෙන් අවශෝෂණය කර ගැනීමට හැකිවන ලෙස ප්‍රති මාසයේ සිට විවට වෙළෙඳපොළ කටයුතු වඩාත් නියුණු ලෙස පවත්වා ගැනීමෙන් මූල්‍ය සමස්තයන්හි වර්ධනය සීමා කිරීම සඳහා කෙටිකාලීන අරමුදල් පිරිවැය ඉහළ යාමට ඉඩ සලසන ලදී. පසුව, ඊට අතිරේකව මහ බැංකු ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික 2004 නොවැම්බර් මාසය තුළදී පදනම් අංක 50 කින් වැඩි කෙරිණි. මේ අතර, ආනයන ණය සඳහා වූ ඉහළ ඉල්ලුම සීමා කිරීම සහ දැනටමත් සීඝ්‍රලෙස වැඩි වී ඇති වාහන වෙළෙඳපොළ තුළ රථ වාහන ආනයනයන් අධෛර්යමත් කිරීම සඳහා තාවකාලික පියවරක් ලෙස පෞද්ගලික ප්‍රයෝජනය සඳහා මෝටර් වාහන ආනයනය කිරීමේදී වාණිජ බැංකුවල විවෘත කරනු ලබන ණයවර ලිපි සඳහා සියයට සියයක ආන්තික තැන්පතු අවශ්‍යතාවයක් හඳුන්වා දෙන ලදී.

සුනාමි ව්‍යසනයේ බලපෑමෙන්, ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත්කර ගැනීමට උපකාරී වීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් අඩු පොලී අනුපාතික යටපත් ණය ලබා දීමේ සහනයයි වැඩි පිළිවෙළක් බැංකු ක්‍රමය හරහා දියත් කරන ලදී. මේ සඳහා ගත් පියවරයන් ලෙස මුදල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාවය පවත්වා ගැනීම සහ මූල්‍ය වෙළෙඳපොළෙහි සහ ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධතියෙහි සුමට ක්‍රියාකාරීත්වය තහවුරු කිරීම සිදුවිය. මේ සඳහා 2005 ජනවාරි මුල් භාගයේදී විවට වෙළෙඳපොළ වෙන්දේසි තාවකාලිකව තවත්වා දමන ලදී. පසුව, මෙම වෙන්දේසි 2005 පෙබරවාරි මාසය තුළ නැවත ආරම්භ කරන ලදී. සුනාමි බලපෑමට ලක්වූවන්ගේ හදිසි මුදල් අවශ්‍යතා සපුරාලීම සහ මූල්‍ය සේවාවන් බාධාවකින් තොරව පවත්වා ගෙනයාම තහවුරු කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් මූල්‍ය ආයතන සමඟ අඛණ්ඩව අදහස් හුවමාරු කර ගන්නා ලදී.

මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාකාරීත්වයෙහි විනිවිදභාවය වැඩි කිරීමට සහ ඒ අනුව තීරණ ගැනීමේදී මහජනයා වඩාත් දැනුවත් කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ තොරතුරු අඛණ්ඩව ප්‍රසිද්ධියට පත්කිරීම සිදු කරන ලදී. මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය ක්‍රමානුකූල පදනමක් මත විවරණය කරනු ලැබූ අතර, පූර්ව දින දර්ශනයකට අනුව ප්‍රතිපත්ති තීරණ පිළිබඳව මහජනතාව දැනුවත් කරන ලදී. ඊට අමතරව, වෙළෙඳපොළ සහභාගිවන්නන්ට වඩාත් යෝග්‍ය තීරණ ගැනීමට හැකිවන ලෙස මුදල් ඉලක්කයන් ඇතුළු ප්‍රධාන ආර්ථික විචලනයන්හි

වර්ධනය සම්බන්ධයෙන් වූ තොරතුරු මහ බැංකුව විසින් සිය වෙබ් අඩවිය හරහා අඛණ්ඩව පළ කරන ලදී.

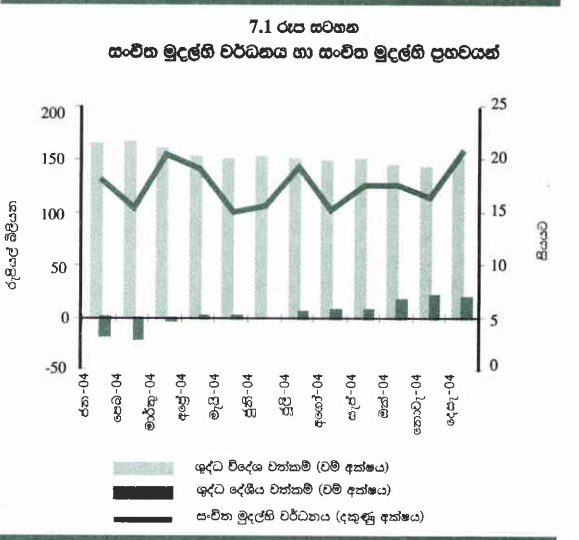
තත්කාලීන දළ පියවුම් පද්ධතිය (RTGS) වැඩි දියුණු කිරීම, නිර්ලේඛන සුරැකුම්පත් පියවීමේ (SSS) ක්‍රමය හඳුන්වා දීම සහ රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා මධ්‍යම තැන්පතුගාර ක්‍රමයක් (CDS) ස්ථාපිත කිරීම වැනි ගෙවීම් සහ පියවීම් ක්‍රමයෙහි සිදු වූ අඛණ්ඩ වර්ධනයන් සමඟ 2004 වර්ෂය මූල්‍ය වාතාවරණය මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණයට වඩාත් හිතකර විය. මූල්‍ය ගනුදෙනුවල කාර්යක්ෂමතාවයෙහි සැලකිය යුතු වර්ධනයක් සහ ගනුදෙනුවල පිරිවැය සහ අවදනම අඩුවීමක් දක්නට ලැබුණි.

මූල්‍ය ආයතනයන් සහ වෙළෙඳපොළවල් ශක්තිමත්වීම සහ තාක්ෂණය වැඩි වශයෙන් යොදා ගැනීම යන දෙයාකාරයෙන්ම වර්ධනය වූ අතර, එමගින් මුදල් ප්‍රතිපත්තියෙහි සම්ප්‍රේෂණයට තව දුරටත් පහසුකම් සැලසිණි. ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණවත්භාවය මෙන්ම ඒකාබද්ධ පදනමක් මත ද්‍රවශීල වත්කම් අනුපාතික ගණනය කිරීම සහ අක්‍රීය ණය සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිපාදන කිරීම් විධිමත් කිරීම යනාදිය ඇතුළත් ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් මහ බැංකුව විසින් බැංකු අංශයේ ශක්තිමත් බව සහ ස්ථායීතාවය වැඩි කිරීම සඳහා ගනු ලැබීය. මූල්‍ය ක්‍රමය හා සම්බන්ධ සහ මූල්‍ය පහසුකම් ලබා ගැනීමේ ඉඩ ප්‍රස්තා වැඩි කර ගැනීම හා සම්බන්ධ ප්‍රධාන නීතිවලට සිදුකරන ලද සංශෝධනයන් ඇතුළත් තවත් ප්‍රතිසංස්කරණ මාලාවක් ද සැලසුම් කර ඇත.

7.3 මුදල් සහ ණය සමස්තයන්ගේ වර්ධනයන්

සංචිත මුදල්

ප්‍රධාන වශයෙන්, සංසරණයේ පවතින මුදල් සහ වාණිජ බැංකු සතු මහ බැංකුව වෙත වූ තැන්පතුවලින් සමන්විත වූ සංචිත මුදල් රුපියල් බිලියන 29.6 (සියයට 21) කින් වැඩි වී 2004 අවසාන වන විට රුපියල් බිලියන 171 දක්වා වැඩි විය.

මෙය මුදල් වැඩසටහනේ අපේක්ෂිත පරාසයට වඩා රුපියල් බිලියන 6 කින් පමණ වැඩිවීමකි. ගෙවුම් ශේෂයෙහි හිඟයක් පිළිබිඹු කරමින් මහ බැංකුවෙහි ශුද්ධ විදේශ වත්කම් පහත වැටීමක් වාර්තා කළ බැවින්, මෙම වැඩිවීම සම්පූර්ණයෙන්ම වාගේ මහ බැංකුවෙහි ශුද්ධ දේශීය වත්කම්වල වැඩිවීම තුළින් පිළිබිඹු වීණි. 2004 දී පොලී අනුපාතික මත වූ පීඩනය අඩු කරමින් වර්ෂය පුරාම වෙළෙඳපොළෙහි අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවය සාමාන්‍යයෙන් රුපියල් බිලියන 6 ක පමණ මට්ටමක පැවතුණි. පොලී අනුපාතික, ප්‍රතිපත්තිමය කොර්ඩේට්ව තුළ පවත්වා ගැනීමට මහ බැංකුව සක්‍රීය විවට වෙළෙඳපොළ කටයුතු මගින් දෛනිකව අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කර ගන්නා ලදී.

ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් පහත වැටීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ රජයට විදේශ වැඩසටහන් මූල්‍යකරණ ලැබීම් ප්‍රමාදවීම සහ විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළෙහි අධික විචල්‍යතාවක් ඇතිවීම වැළැක්වීමට මහ බැංකුව විසින් වෙළෙඳපොළෙහි විදේශ විනිමය විකිණීමයි. විදේශ විනිමය විකුණුම් අවශ්‍යතාව ඉහළ මට්ටමක පැවතීමත්, එය වසර පුරාම පැතිරී පැවතීමත් නිසා ඇතිවිය හැකිව තිබූ ද්‍රවශීලතා හිඟය වැළැක්වීමට සහ මුදල් ක්‍රමයේ සුමට ක්‍රියාකාරීත්වයක් පවත්වා ගැනීම සහතික කිරීම සඳහා මහ බැංකුවට භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගැනීමට සිදුවිය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මහ බැංකුව වෙතැති භාණ්ඩාගාර බිල්පත් (ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් අඩු කළ පසු) 2003 අවසානයේදී රුපියල් බිලියන 11.5 සිට 2004 අවසානයේදී රුපියල් බිලියන 74 දක්වා වැඩි වීමෙන් ශුද්ධ දේශීය වත්කම් තියුණු ලෙස ඉහළ ගියේය. රජයට

දෙනු ලැබූ රුපියල් බිලියන 4 ක නාවකාලික අත්තිකාරම්^(අ) ද ඇතුළුව මුළු ශුද්ධ දේශීය වත්කම්වල වැඩිවීම රුපියල් බිලියන 42 ක් විය.

ආර්ථිකය විසින් සංචිත මුදල් භාවිතා කළ ආකාරය අනුව බැලීමේදී මෙම වැඩිවීම වාණිජ බැංකු සතු මහ බැංකුවේ තැන්පතු හා ව්‍යවහාර මුදල් සංසරණයේ වැඩිවීම තුළින් පිළිබිඹු විය. වාණිජ බැංකුවල තැන්පතු වගකීම් ඉහළ යාමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වාණිජ බැංකු සතු මහ බැංකුවේ ඇති තැන්පතු රුපියල් බිලියන 12.5 කින් ඉහළ ගියේය. අනෙක් අතට, 2003 දී ව්‍යවහාර මුදල්හි රුපියල් බිලියන 11 ක ඉහළ යාම හා සැසඳීමේදී 2004 දී එහි වැඩිවීම රුපියල් බිලියන 17ක් විය.

පටු මුදල් සැපයුම (M₁)

මහජනයා සතු ව්‍යවහාර මුදල් සහ ඉල්ලුම් තැන්පතුවලින් සමන්විත වූ පටු මුදල් සැපයුම (M₁) 2003 දී සියයට 16.0 කින් වර්ධනය වීමට සාපේක්ෂව 2004 දී සියයට 16.6 කින් වර්ධනය විය. ව්‍යවහාර මුදල් සහ ඉල්ලුම් තැන්පතු ඉහළ යාමට ආර්ථික කටයුතුවල වර්ධනය, සමස්ත ද්‍රවශීලතාව වැඩිවීම සහ පොලී අනුපාතික අඩු මට්ටමක පැවති තත්ත්වය දායක විය. මහජනයා සතු ව්‍යවහාර මුදල් රුපියල් බිලියන 14 කින් (සියයට 16.5 කින්) සහ මහජනයා සතු ඉල්ලුම් තැන්පතු රුපියල් බිලියන 13 කින් (සියයට 16.8 කින්) වැඩි විය.

පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_{2b})

2003 අග භාගයේදී ආරම්භ වූ පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි (M_{2b}) ඉහළ වර්ධනය 2004 පුළුල් භාගයේදීද අඛණ්ඩව පැවති

71 සංඛ්‍යා සටහන
මුදල් සමස්තයන්හි වර්ධනයන්

ශීර්ෂය	2003 අවසානයට	2004 අවසානයට	වෙනස			
			2003		2004	
			ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
1. සමස්ත ව්‍යවහාර මුදල් නිකුතුව	98.8	115.9	10.5	11.9	17.1	17.3
1.1 මහජනයා වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්	85.6	99.7	10.3	13.7	14.1	16.5
1.2 වාණිජ බැංකු වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්	13.2	16.2	0.2	1.5	3.0	22.7
2. මහ බැංකුව වෙතැති වාණිජ බැංකු තැන්පතු	42.6	55.1	4.5	11.8	12.5	29.3
3. මහබැංකුව වෙතැති රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතනවල තැන්පතු				
4. සංචිත මුදල් (1+2+3)	141.4	171.0	15.0	11.9	29.6	20.9
5. වාණිජ බැංකු වෙතැති මහජනයා සතු ඉල්ලුම් තැන්පතු	76.0	88.8	11.9	18.6	12.8	16.8
6. පටු මුදල් සැපයුම, M ₁ (1.1+5)	161.6	188.5	22.2	15.9	26.9	16.6
7. වාණිජ බැංකු වෙතැති කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	419.1	499.5	48.1	13.0	80.4	19.2
8. පුළුල් මුදල් සැපයුම M ₂ (6+7)	580.7	688.0	70.3	13.8	107.3	18.5
9. විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු (අ)	137.1	170.7	25.0	22.3	33.6	24.5
10. ඒකාබද්ධ පුළුල් මුදල් සැපයුම M _{2b} (8+9)	717.8	858.7	95.3	15.3	140.9	19.6
මුදල් ගණකය, M_{2b}	5.08	5.02				
සංසරණ ප්‍රවේගය, M_{2b} (අ)	2.65	2.61				

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
(අ) විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකකයන්හි නේවාසික තැන්පතු සහ දේශීය බැංකු ඒකකවල විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතුවලින් කොටසක් ඇතුළත් වේ.
(අ) වර්ෂය තුළ

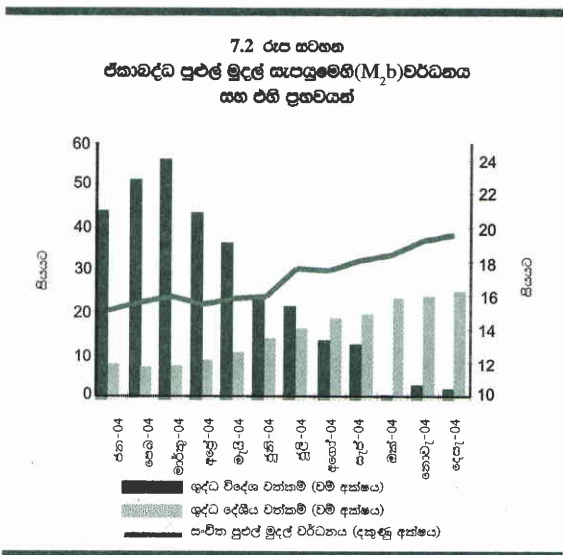
1. අයවැයෙහි වාර්ෂික ඇස්තමේන්තුගත ආදායමින් සියයට 10 කට සමාන නාවකාලික අත්තිකාරම් මහ බැංකුවෙන් ලබා ගැනීමට රජයට හැකියාව ඇත.

අතර වසරේ දෙවන භාගයේදී එහි වර්ධනය තවදුරටත් නිවු විය. වර්ෂයේ ප්‍රථම භාගය තුළ පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වර්ධනය සියයට 15-16 අතර පරාසයක පැවති අතර, 2004 දෙවන භාගය තුළ එය සියයට 17-19.6 අතර පරාසයක පැවතිණි. මෙම වැඩි වීමට ප්‍රධාන වශයෙන්ම පෞද්ගලික අංශයේ හා රාජ්‍ය අංශයේ ණය විශාල ලෙස වර්ධනය වීම හේතු විය.

2003 ට සාපේක්ෂව මුදල්, ඉල්ලුම් තැන්පතු සහ කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු යන M_{2b} හි භාවිතීය අංශයේ සියළුම සාධක ඉහළ අනුපාතිකයකින් වර්ධනය විය. ආර්ථික කටයුතුවල වැඩි දියුණු වීම තුළින් ගනුදෙනු සඳහා මුදල්වලට ඉහළ ඉල්ලුමක් ඇතිවීම පිළිබිඹු කරමින් ව්‍යවහාර මුදල් වලට ඇති ඉල්ලුම සියයට 16 කින් වැඩිවිය. සමස්ත වශයෙන් ආර්ථිකයේ ඉහළ ද්‍රවශීලතා මට්ටමක් පැවතීම සහ බැංකු විසින් විවිධ තැන්පතු ක්‍රම මගින් ඉතිරි කිරීම් ආකර්ශණය කර ගැනීමට ගත් අඛණ්ඩ උත්සාහයන් පිළිබිඹු කරමින් ඉතිරි කිරීමේ තැන්පතු සියයට 20 කින් වර්ධනය වූ අතර කාලීන තැන්පතු සියයට 25 කින් වර්ධනය විය. ලංකාවේ දේශීය බැංකු විසින් පිරිනැමූ ඉහළ පොලී අනුපාතික තුළින් ඇති වූ ආකර්ශණය නිසා විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතුවල 2003 දී වූ එක්සත් ජනපද ධොලර් දශලක්ෂ 168 ක වර්ධනය හා සැසඳීමේදී 2004 දී එක්සත් ජනපද ධොලර් දශලක්ෂ 316 ක වර්ධනයක් පැවතිණි. ඒ අනුව, මුළු විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු පදනම එක්සත් ජනපද ධොලර් දශලක්ෂ 1,731 දක්වා වැඩි විය.

පුළුල් මුදල් සැපයුමේ (M_{2b}) වර්ධනයට තුඩු දුන් සාධක :

බැංකු ක්‍රමය තුළ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් වැඩිවීම, පුළුල් මුදල් සැපයුම වර්ධනය වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් දයක වනු ඇතැයි කරන ලද පුරෝකතන වලට ප්‍රතිවිරුද්ධව යමින් පුළුල්

මුදල් සැපයුමේ සමස්ත වර්ධනය මුළුමනින්ම පාහේ (සියයට 98 ක් පමණ) බැංකු ක්‍රමය තුළ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් ඉහළ යාම තුළින් සිදු විය. 2004 වසර තුළදී බැංකු ක්‍රමය තුළ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ආන්තිකව ඉහළ ගිය අතර, එය මුදල් සැපයුමේ වර්ධනයට සියයට 2 කින් පමණ දයක විය. ගෙවුම් ශේෂයේ එ.ජ.ධොලර් දශලක්ෂ 205 ක පමණ භිහයක් පිළිබිඹු කරමින් මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශ වත්කම් පහත වැටුණු බැවින් මෙම වැඩිවීමට සම්පූර්ණයෙන්ම හේතු වූයේ වාණිජ බැංකුවල ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ඉහළ යාමයි. කෙසේ වුවද, රජය ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර කිතුනුවෙන් වූ ලැබීම් මහ බැංකුවට විකිණීම නිසා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් පහළ වැටීම යම් තරමකට අඩු විය. විදේශීය ප්‍රේෂණ ඉහළයාම, සංචාරක ව්‍යාපාරයෙන් ලද ලැබීම්, ශ්‍රී ලංකා

7.2 සංඛ්‍යා සටහන
සංචිත මුදල් සහ පුළුල් මුදල් සඳහා තුඩු දුන් සාධක

ශීර්ෂය	2003 අවසානයට	2004 අවසානයට	වෙනස			
			2003		2004	
			ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
සංචිත මුදල්	141.5	171.0	15.1	11.9	29.5	20.8
මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	164.6	151.7	47.2	40.2	-12.9	-7.8
මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	-23.1	19.3	-32.1	-356.7	42.4	-183.5
පුළුල් මුදල් (M_{2b})	717.8	858.6	95.2	15.3	140.8	19.6
ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	167.1	170.2	56.4	50.9	3.1	1.9
මූල්‍ය අධිකාරිය	164.6	151.7	47.2	40.2	-12.9	-7.8
වාණිජ බැංකු	2.5	18.5	9.2	-137.3	16.0	640.0
ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	550.7	688.4	38.8	7.6	137.7	25.0
දේශීය ණය	731.8	895.9	51.4	7.6	164.1	22.4
රජයේ ණය ගැනීම් (ශුද්ධ)	176.2	220.4	-16.8	-8.7	44.2	25.1
මූල්‍ය අධිකාරිය	42.1	108.1	-28.8	-40.6	66.0	156.8
වාණිජ බැංකු	134.1	112.3	12.0	9.8	-21.8	-16.3
රාජ්‍ය සංස්ථාවලට දෙන ලද ණය	36.2	41.2	-6.8	-15.8	5.0	13.8
පෞද්ගලික අංශයට දෙන ලද ණය	519.4	634.3	75.0	16.9	114.9	22.1
අනෙකුත් ශීර්ෂ (ශුද්ධ)	-181.1	-207.5	-12.6	-7.5	-26.4	-14.6

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ටෙලිකොම් සමාගම බැඳුම්කර විකිණීම තුළින් ලද විදේශ විනිමය සහ සීමාසහිත ලංකා IOC පෞද්ගලික පෞද්ගලිකකරණයෙන් ලද ලැබීම් මගින් ලංකා ඛනික තෙල් නීතිගත සංස්ථාව (CPC) වාණිජ බැංකුවලට නිබු සිය වගකීම් වලින් කොටසක් ගෙවා නිදහස් වීම යනාදිය මගින් ලද ප්‍රතිලාභ හේතුවෙන් වාණිජ බැංකුවල ශුද්ධ විදේශ වත්කම් රුපියල් බිලියන 16 කින් පමණ ඉහළ ගියේය.

පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය, මූල්‍ය ප්‍රසාරණයට ප්‍රධාන වශයෙන් (සියයට 81 කින් පමණ) දයක විය. 2003 වසර අග භාගයේ සිට දක්නට ලැබුණු තරමක ඉහළ ණය වර්ධනය 2004 වසරේදී ද අඛණ්ඩව පැවතුන අතර, ණය ප්‍රසාරණය රුපියල් බිලියන 115 ක් විය. මේ අනුව, පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණයෙහි ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත වූ වැඩිවීම 2003 වසර අගදී සියයට 17 සිට 2004 වසර අගදී සියයට 22 දක්වා ඉහළ ගියේය. ණය ප්‍රසාරණයෙන් සියයට 84 ක් පමණ වාණිජ බැංකුවල දේශීය බැංකු ඒකක හරහා සිදු වූ අතර, ඉතිරි සියයට 16 විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක හරහා සිදුවිය. ආර්ථික කටයුතු අඛණ්ඩව යථාතත්වයට පත්වීම, විදේශ වෙළෙඳ කටයුතු පුළුල් වීම සහ මුද්‍රිත වශයෙන් ණය පොලී අනුපාතික අඩුවීම යනාදිය තුළින් ණය විශාල වශයෙන් ප්‍රසාරණය වීම පිළිබිඹු විය. 2004 වසරේ ණය සංයුතියෙන් පිළිබිඹු වූ පරිදි ණය වර්ධනය ප්‍රධාන වශයෙන් වාණිජ, පාරිභෝජන, නිවාස, කර්මාන්ත, සහ සේවා අංශ සඳහා විය. වාණිජ, නිවාස සහ පාරිභෝජන කටයුතු සඳහා සපයන ලද ණය, සමස්ත ණය වර්ධනයෙන් සියයට 72 කට පමණ දයක වූ අතර, එයින් පරිභෝජනය සඳහා වූ ණය සියයට 41 ක ඉහළම වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. සාමාන්‍යයෙන් සමස්ත ණය ප්‍රමාණයෙන් තුනෙන් එකකට පමණ දයක වන අපනයන, ආනයන, තොග සහ සිල්ලර වෙළෙඳම යන උප අංශ වලින් සමන්විත වාණිජ අංශය සියයට 18.2 ක වර්ධනයක් පෙන්වීය. මේ අතර, මුළු ණය ප්‍රසාරණයෙන් සියයට 10 කට පමණ කර්මාන්ත අංශය දයක වූ අතර, එම අංශයේ ණය වර්ධනය සියයට 12 ක් විය. නිවාස සහ දේපළ සංවර්ධන කටයුතු සඳහා සපයන ලද ණය සියයට 24 කින් ඉහළ ගිය අතර, එය සමස්ත ණය වර්ධනයෙන් සියයට 14 කට දයක විය.

අයවැය හිඟය වැඩිවීම සහ විදේශීය ව්‍යාපෘති ණය සහ පෞද්ගලිකකරණ ලැබීම් අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා අඩුවීම නිසා 2004 වසරේදී බැංකු ක්‍රමය තුළින් රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය අපේක්ෂිත ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි වේගයකින් ඉහළ ගියේය. අයවැය මූල්‍යනය සඳහා බැංකු නොවන අංශයෙන් ලබාගත හැකි සම්පත් ප්‍රමාණය සීමාවීම ද රජය ලබාගත් බැංකු ණය වැඩිවීමට හේතු විය. මේ අනුව, 2004 වසරේදී බැංකු ක්‍රමය මගින් රජයට ලබාදුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 44 කින් ඉහළ ගියේය. වාණිජ බැංකු රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 22 කින් පහත වැටුණු බැවින් මෙම වැඩිවීම සම්පූර්ණයෙන්ම මහ බැංකුව විසින් රජයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය රුපියල්

බිලියන 66 කින් ඉහළ යාම නිසා සිදුවිය. මහ බැංකුවෙන් රජයට දුන් ශුද්ධ ණය වැඩිවීම, මහ බැංකුව වෙත ඇති රජයේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් රුපියල් බිලියන 63 කින් ඉහළ යාම මගින් ප්‍රධාන වශයෙන් පිළිබිඹු විය. මෙම වැඩිවීමේ ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම, මහ බැංකුව සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් පහළ යාම මගින් තරමක් දුරට අඩුවිය.

රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය අඩුවීම, වාණිජ බැංකු වෙත ඇති භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ප්‍රමාණය අඩුවීම සහ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර වල ආයෝජන වැඩිවීමේ ඒකාබද්ධ ප්‍රතිඵලයක් විය. රජය විසින් 2004 වසර තුළ එ.ජ.ඩොලර් දශලක්ෂ 250 ක් වටිනා ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර නිකුත් කළ අතර, 2001 වර්ෂයේදී නිකුත් කළ එ.ජ.ඩොලර් දශලක්ෂ 91.5 ක් වටිනා බැඳුම්කර කල්පිරුණ බැවින්, බැඳුම්කර නිකුතුවෙන් රජය රැස්කරගත් ශුද්ධ වටිනාකම එ.ජ.ඩොලර් දශලක්ෂ 158.5 ක් විය. ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කරවල සමස්ත නිකුතුවෙන් සියයට 85 කට දයක වෙමින් වාණිජ බැංකු එහි ප්‍රධාන ආයෝජකයින් විය.

වසර ආරම්භයේදී අපේක්ෂා කළ පරිදි, රාජ්‍ය සංස්ථා විසින් සිය බැංකු ණය ආපසු ගෙවනු වෙනුවට 2004 දී රුපියල් බිලියන 5 කින් ණය ගැනීම් ඉහළ යාම මුදල් සැපයුම වර්ධනයට දයක වූ තවත් හේතුවක් විය. ප්‍රධාන රාජ්‍ය සංස්ථා දෙකක් වන ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය සහ සමුපකාර තොග වෙළෙඳ සංස්ථාව ඔවුන් සතු වගකීම්වලින් රුපියල් බිලියන 3 ක් ගෙවා දැමූව ද ලංකා ඛනික තෙල් නීතිගත සංස්ථාව රුපියල් බිලියන 8 ක ණය ලබාගැනීම හේතුවෙන් රාජ්‍ය සංස්ථා සඳහා වන සමස්ත ණය ප්‍රමාණය ඉහළ ගියේය. දේශීය ඛනික තෙල් මිල අන්තර් ජාතික ඛනික තෙල් මිලට අනුකූලව ගැලපීමට කල්ගතවීම නිසා ඇති වූ මූල්‍ය දුෂ්කරතාවය ඛනික තෙල් නීතිගත සංස්ථාව ලබාගත් ණය ඉහළයාමට හේතුවිය. වාණිජ බැංකු වෙත ඇති ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයෙහි වගකීම් අඩු වූව ද, ලංකා ඛනික තෙල් නීතිගත සංස්ථාව සහ පෞද්ගලික බල ශක්ති නිෂ්පාදකයන් වැනි වෙනත් ආයතන වෙත වූ එහි වගකීම් ප්‍රමාණය වැඩි විය.

මුදල් ගුණකය, 2003 වසර අගදී 5.08 සිට 2004 වසර අගදී 5.02 දක්වා ආන්තිකව අඩුවිය. කෙසේ වෙතත්, බැංකු පහසුකම් වැඩිදියුණු වීම සහ විද්‍යුත් ගෙවීම් ක්‍රම විශාල වශයෙන් භාවිතා වීම නිසා තැන්පතු සහ ව්‍යවහාර මුදල් අතර අනුපාතය අඩුවීමේ ප්‍රවණතාවය 2004 වසරේදී ද අඛණ්ඩව පැවතුණි.

මූල්‍ය සමීක්ෂණය

මහ බැංකුව සහ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවලට අමතරව බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සහ මූල්‍ය සමාගම්වල ක්‍රියාකාරීත්වය ද ආවරණය වන මූල්‍ය සමීක්ෂණය, ද්‍රවශීලතාවය මැනීමේ පුළුල් මිණුමකි. කෙසේ වෙතත්, මූල්‍ය සමීක්ෂණයේ අධිග්‍ර වන සමහර වත්කම් පුළුල් මුදල් සැපයුමේ

7.3 සංඛ්‍යා සටහන
මූල්‍ය සමීක්ෂණය සහ තුඩුදුන් සාධක

රුපියල් බිලියන

ශීර්ෂය	2003 අවසානයට	2004 අවසානයට	වෙනස			
			2003		2004	
			ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
මූල්‍ය සමීක්ෂණය	928.3	1,094.1	131.0	16.4	165.8	17.9
තුඩු දුන් සාධක						
ඉද්ධ විදේශ වත්කම්	157.7	161.5	57.1	56.8	3.8	2.4
ඉද්ධ දේශීය වත්කම්	770.6	928.8	73.5	10.5	158.1	20.5
දේශීය ණය	1008.8	1,205.2	97.4	10.2	196.4	19.5
රජයේ ඉද්ධ ණය ගැනීම	307.5	354.1	8.5	2.8	46.6	15.2
රාජ්‍ය සංස්ථාවලට දුන් ණය	36.8	41.6	-7.0	-16.0	4.8	13.1
පෞද්ගලික අංශයට දුන් ණය	664.5	809.5	95.8	16.8	145.0	21.8
අනෙකුත් අයිතමයන් (ඉද්ධ)	-238.2	-272.6	-23.5	-11.0	-34.4	-14.4

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

අඩංගු වත්කම්වලට වඩා අඩු ද්‍රවශීලතාවයකින් යුක්ත වේ. එම නිසා මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී මධ්‍යකාලීන ඉලක්කයක් ලෙස ද්‍රවශීලතාවය මැනීම සඳහා මූල්‍ය සමීක්ෂණයට වඩා M_{2b} මුදල් සැපයුම භාවිතා කිරීම වඩා යෝග්‍ය යැයි සලකනු ලැබේ.

මූල්‍ය සමීක්ෂණයෙන් මනිනු ලැබූ සමස්ත ද්‍රවශීලතාවය M_{2b} මුදල් සැපයුමේ වර්ධනයට වඩා අඩු වර්ධනයක් පෙන්වීය. ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත ගණනය කළ විට මෙම වර්ධනය සියයට 15.3-17.9 අතර පරාසයක පැවති අතර, M_{2b} මුදල් සැපයුමට අනුව මෙම වර්ධනය සියයට 15-19.6 අතර පරාසයක පැවතුණි. මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු විසින් රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය කිරීම අඩු වීමයි.

මූල්‍ය සමීක්ෂණයට අනුව, 2004 වසරේදී පෞද්ගලික අංශයට ණය සැපයීම, 2003 වසරට වඩා වැඩි වේගයකින් සිදුවිය. ලක්ෂ්‍යමය පදනම අනුව පෞද්ගලික අංශය සඳහා වූ ණය වර්ධන වේගය 2003 වසරේ පැවති සියයට 16.9 හා සැසඳීමේදී 2004 වසරේදී සියයට 21.8 කින් ඉහළ ගියේය. රුපියල් බිලියන 145 ක් වූ සමස්ත ණය ප්‍රසාරණයට, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු, මූල්‍ය සමාගම් සහ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු රුපියල් බිලියන 30 ක දයකත්වයක් සපයන ලදී. මේ අතරින්, වැඩිම දයකත්වයක් දක්වමින් බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු රුපියල් බිලියන 19 ක ණය ලබා දී ඇති අතර, මූල්‍ය සමාගම්වල දයකත්වය රුපියල් බිලියන 8 ක් විය. එයට සාපේක්ෂව, 2003 වසරේ දී මෙම ආයතනවලින් ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 21 ක් විය. බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවලින් ලබාදුන් ණය වැඩි වශයෙන් කෘෂිකර්මය, කර්මාන්ත සහ වෙළෙඳ අංශ සඳහා වූ අතර, මූල්‍ය සමාගම් වලින් ලබාදුන් ණය ප්‍රධාන වශයෙන් කල්බදු පහසුකම් සැපයීම සඳහා විය.

7.4 පොලී අනුපාතික

2003 වසර පුරා පැවති පොලී අනුපාතික අඩුවීමේ ප්‍රවණතාව, 2004 වසර තුළදී වෙනස් වී වැඩිවන උද්ධමනය, උද්ධමන අපේක්ෂා, ණය සඳහා වන ඉල්ලුම ඉහළ යාම සහ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ද සමඟ ආන්තික වශයෙන් වැඩි විය. පොලී අනුපාතික වැඩිවීමේ වේගයට වඩා වැඩියෙන් උද්ධමනය ඉහළ යාම නිසා බොහෝමයක් වෙළෙඳපොළ කාණ්ඩයන්හි මූර්ත පොලී අනුපාතික සෘණ බවට හැරිණි. ලොව වටා මහ බැංකු රාශියක් ඔවුන්ගේ රටවල මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයන් දැඩි කිරීම ඇරඹීමත් සමඟ අන්තර්ජාතික වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකයන්ගේ ද ඉහළ යාමක් දක්නට ලැබිණි.

මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්තිමය පොලී අනුපාතික

2001 පෙබරවාරි මස සිට අඛණ්ඩව අඩු කරමින් පැවතුණු ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතික, 2004 වසරේ මුල් මාස දහය තුළදී නොවෙනස්ව පවත්වාගෙන යනු ලැබූ අතර, වසර අවසානය වන විට ඉහළ දමනු ලැබිණි. ප්‍රතිපත්තිමය පොලී අනුපාතිකයන් ඉහළ දැමීම අවශ්‍ය වූයේ

7.4 සංඛ්‍යා සටහන
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්තිමය පොලී අනුපාතිකයන්හි වෙනස්වීම

දිනය	ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ අනුපාතිකය	ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය	සියයට
			බැංකු අනුපාතිකය
2002.11.22	9.75	11.75	18.00
2003.01.07	9.00	11.00	18.00
2003.05.09	8.25	10.25	18.00
2003.08.15	7.50	9.50	15.00
2003.10.16	7.00	8.50	15.00
2004.11.10	7.50	9.00	15.00

(ව්‍යාපාරික කටයුතු අවසානයේ දිව)

මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

අපේක්ෂා කළ මට්ටමට වඩා ණය සහ මූල්‍ය සමස්තයන් වැඩි වීම පාලනය කිරීම අවශ්‍ය වූ බැවින් සහ වැඩිවන උද්ධමනය හා උද්ධමන අපේක්ෂාවන් හේතුවෙනි. එම නිසා ප්‍රථමයෙන්, වෙළෙඳපොළේ ඇති අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවයෙන් වැඩි කොටසක් අවශෝෂණය කර ගැනීම මගින් මහ බැංකුවේ විවට වෙළෙඳපොළ වෙන්දේසි පොලී අනුපාතිකයන් වැඩි වීමට ඉඩ හරින ලදී. අනතුරුව, 2003 වසර අවසානයේ පිළිවෙළින් සියයට 7.00 සහ සියයට 8.50 වශයෙන් පැවතුණු ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකිණුම් අනුපාතිකය 2004 නොවැම්බර් 10 වැනි දින ව්‍යාපාරික කටයුතු අවසානයේ සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි, පිළිවෙළින් සියයට 7.50 සහ සියයට 9.00 දක්වා වැඩි කරනු ලැබිණි.

මෙම වසර තුළදී බැංකු අනුපාතිකය, එනම් මහ බැංකුව විසින් වාණිජ බැංකුවල තාවකාලික ද්‍රවශීලතා අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම සඳහා අත්තිකාරම් ලබා දෙන පොලී අනුපාතිකය, සියයට 15.00 ක් වශයෙන් නොවෙනස්ව පවත්වා ගනු ලැබිණි.

මුදල් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික

2004 වසරේ මුල් මාස පහ තුළදී, දෛනික ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් වෙන්දේසිවල බරතැනු සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතිකය මහ බැංකුවේ ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකයට ආසන්නව පැවතිණි. කෙසේ වුවද, මහ බැංකුව විසින් වෙළෙඳපොළේ ඇති අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව මුළුමනින්ම අවශෝෂණය කිරීම ඇරඹීමත් සමඟ ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් වෙන්දේසි පොලී අනුපාතිකය ඉහළ ගොස් පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ මධ්‍යයට ලඟා විය. ඒ අනුව 2003 දෙසැම්බර් මස 31 වැනි දින සියයට 7.04 ක් වූ බරතැනු සාමාන්‍ය ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් වෙන්දේසි පොලී අනුපාතිකය 2004 නොවැම්බර් මස 29 වැනි දින වන විට එහි ඉහළම අගය වූ සියයට 7.93 දක්වා වැඩිවී තිබිණි. වෙළෙඳපොළ

7.5 සංඛ්‍යා සටහන

මුදල් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික (අ)

සියයට				
	ශ්‍රී ලංකා බැංකු ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ අනුපාතිකය	බරතමන ලද සාමාන්‍ය ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් වෙන්දේසි අනුපාතිකය	බරතමන ලද ඒකමණ මුදල් අනුපාතිකය	ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්ථසහ අනුපාතිකය (එක් දින)
දෙසැ 03	7.00	7.04	7.59	7.73
මාර්තු 04	7.00	7.01	7.50	7.66
ජුනි 04	7.00	7.11	7.89	8.28
සැප් 04	7.00	7.37	7.97	8.24
දෙසැ 04	7.50	7.84	9.73	9.66

(අ) මාසය අවසානයේදී අගයයන් මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

සහභාගිවන්නන් ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් නිත්‍ය පහසුකම් තවදුරටත් ලබා ගත් අතර, ප්‍රතිවිකුණුම් ගනුදෙනු කිහිපයක් ද සිදුවූයේ, මූල්‍ය ක්‍රමයේ ඇති ව්‍යුහාත්මක අවහිරතාවයන් පිළිබිඹු කරමිනි.

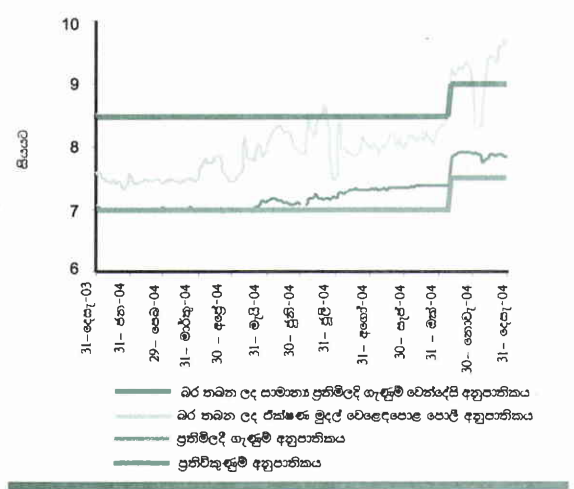
සමස්තයක් ලෙස ද්‍රවශීලතාව ප්‍රමාණවත් මට්ටමකින් පවත්වා ගනු ලැබුවද, 2003 වසර තුළ මෙන් නොව, මෙම වසරේදී ඒකමණ වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික සාපේක්ෂ වශයෙන් වඩාත් දේලනය වූ අතර විටෙක මහ බැංකු පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ ඉහළ සීමාව ද ඉක්මවා ගොස් තිබිණි. මහ මැතිවරණය අවසානවීමත් සමඟ ඇති වූ වෙළෙඳපොළ පොලී අවිනිශ්චිතභාවයත්, අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව සමහර ඒකමණ වෙළෙඳපොළට සහභාගි නොවන ආයතනයන් වෙත සංකේන්ද්‍රණය වීමත්, ඒකමණ වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකය කෙරෙහි බදු ව්‍යුහයෙන් වන බලපෑමත්, ආයතනයන් අතර ණය සීමා පැවතීමත්, ඒකමණ වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකයන් මෙලෙස වෙනස්වීමට බලපෑ සාධක අතර විය. වසරේ මුල් මාස 4 තුළදී සියයට 6.80 -8.25 අතර පැවති පොලී අනුපාතික, ඉන් පසු වැඩි වූ අතර, ඉහළ විචලනයක් ද දක්නට ලැබිණි. නොවැම්බර් මාසයේදී මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්තිමය පොලී අනුපාතික වැඩිවීමත් සමඟ ඒකමණ වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික තවදුරටත් ඉහළ ගිය අතර, වසරේ අවසාන සතිය තුළ මෙය වඩාත් පැහැදිලිව දක්නට ලැබිණි.

වාණිජ බැංකු 12 ක් විසින් අන්තර් බැංකු රුපියල් ගනුදෙනු සඳහා පිරිනමනු ලබන පොලී අනුපාතිකයන් පදනම් කරගෙන ගණනය කරනු ලබන ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්ථසහ අනුපාතිකය (SLIBOR) ද, ඒකමණ වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකයන්ට සමාන හැසිරීමක් පෙන්වීය.

ණය පොලී සහ තැන්පතු පොලී අනුපාතික

මෙම වසර තුළදී වාණිජ බැංකුවල ණය පොලී අනුපාතික මෙන්ම තැන්පතු පොලී අනුපාතික ද වැඩි විය. සාමාන්‍ය බරතැනු ප්‍රමුඛ ණය දීමේ අනුපාතිකය (AWPR) 2003 අවසානයේ සියයට 9.26 සිට ජනවාරි මාසයේදී එහි අඩුම අගය වූ සියයට 8.89 දක්වා පහත වැටුණ ද, 2004 අවසානය

7.3 රූප සටහන
මුදල් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික

7.6 ණය සහ සේවාවන්
වාණිජ බැංකුවල පොලී අනුපාතිකයන් (අ)

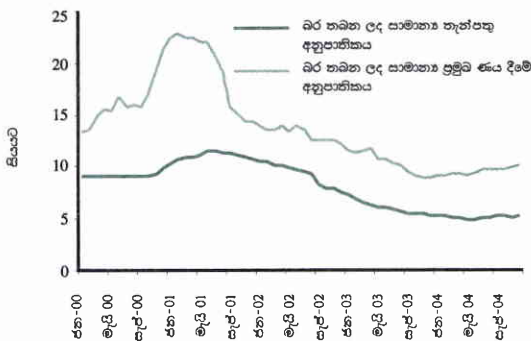
දිනය	සියයට		
	2003 දෙසැ අවසානයට	2004 ජූනි අවසානයට	2004 දෙසැ අවසානයට
ණයදීමේ අනුපාතික			
අයිතවත් - සමාගම්	10.97	12.07	12.23
අයිතවත් - පෞද්ගලික	12.26	14.07	14.36
අපනයන මූල්‍ය පහසුකම්	10.27	12.01	12.56
ආනයන මූල්‍ය පහසුකම්	12.20	13.63	14.11
තැන්පතු අනුපාතික			
ඉතිරි කිරීමේ තැන්පතු	4.22	4.24	4.97
එක් අවුරුදු ස්ථිර තැන්පතු	5.68	6.67	7.68

(අ) වාණිජ බැංකු විසින් සපයනු ලබන අනුපාතික මත මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පදනම් වේ.

වන විට සියයට 10.23 තෙක් වැඩි වී තිබිණි. බැංකු අයිත මත පොලිය මෙන්ම අපනයන මූල්‍යන සහ ආනයන මූල්‍යන පහසුකම් සඳහා පොලී අනුපාතික ද වැඩි වේගයකින් ඉහළ ගොස් තිබිණි.

ඉතිරි කිරීමේ ගිණුම් සඳහා වන පොලී අනුපාතික වසරේ ප්‍රථම භාගය තුළදී තවදුරටත් අඩු වුව ද, වසරේ මුල් මාස හත තුළදී රාජ්‍ය සුරැකුම් සඳහා එදා අනුපාතික ඉහළයාමක් සමඟ ස්ථාවර තැන්පතු මත පොලී අනුපාතික ආන්තික වශයෙන් වැඩි විය. වාණිජ බැංකුවල සියළු පොලී උපයන තැන්පතු මත පදනම් වූ සාමාන්‍ය බරතැබූ තැන්පතු පොලී අනුපාතිකය (AWDR), 2003 දෙසැම්බර් මස සියයට 5.27 සිට 2004 ජූනි මස වන විට සියයට 4.84 දක්වා අඩුවූ නමුත්, 2004 දෙසැම්බර් මාසය වන විට සියයට 5.31 තෙක් වැඩි විය. සාමාන්‍ය බරතැබූ ස්ථාවර තැන්පතු පොලී අනුපාතිකය (AWFDR) 2003 දෙසැම්බර් මාසයේ සියයට 7.11 සිට 2004 දෙසැම්බර් මස වන විට සියයට 7.67 දක්වා වැඩි වී තිබිණි. මේ අතර, පොලී අනුපාතික අන්තරය මැනීමේ එක් ක්‍රමයක් වන සාමාන්‍ය බරතැබූ තැන්පතු අනුපාතිකය සහ සාමාන්‍ය බරතැබූ ප්‍රමුඛ ණය දීමේ අනුපාතිකය අතර වෙනස, 2004 වසරේදී තවදුරටත් පුළුල් විය.

7.4 රූප සටහන
වාණිජ බැංකු ණය දීමේ සහ තැන්පතු අනුපාතික

මහ බැංකුව විසින් සාමාන්‍ය බරතැබූ තැන්පතු අනුපාතිකය මත පදනම්ව ගණනය කර වර්ෂාවසානයේදී රජයේ ගැසට් පත්‍රයේ පළ කරනු ලබන තෙතික පොලී අනුපාතිකය සහ වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකය ද පහළ වැටිණි. ඒ අනුව, 2005 වසර සඳහා අදාළ තෙතික පොලී අනුපාතිකය සහ වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකය වන්නේ සියයට 5.16 වන අතර, 2004 වසර සඳහා එම අනුපාතිකය සියයට 6.30 ක්ද, 2003 වසර සඳහා සියයට 9.58 ක් ද විය.²

ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුවේ ඉතිරි කිරීමේ ගිණුම් සඳහා පොලී අනුපාතිකය සියයට 5.00 ලෙස වසර පුරා නොවෙනස්ව පැවතුණු නමුත් 2003 දෙසැම්බර් මසදී සියයට 7.00 ක් වූ එහි එක්-වර්ෂ ස්ථාවර තැන්පතු පොලී අනුපාතිකය 2004 වසර අවසානය වන විට සියයට 8.00 ක් දක්වා වැඩි වී තිබිණි. අඩු තැන්පතු පොලී අනුපාතිකයන් නිසා ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන් සහ විශ්‍රාමිකයන් කෙරෙහි ඇතිවිය හැකි බලපෑම සැලකිල්ලට ගනිමින් ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව මෙන්ම රාජ්‍ය බැංකු දෙක ද ඔවුන් සඳහා ඉහළ පොලියක් සහිත විශේෂ තැන්පතු ක්‍රම හඳුන්වා දුන් අතර, පෞද්ගලික වාණිජ බැංකු විසින් ද එවැනි තැන්පතු ක්‍රම හඳුන්වා දෙනු ලැබිණි.

2003 වසර අවසානයේ සියයට 21-35 අතර පැවතුණු, ණය කාඩ්පත් මගින් කළ ගනුදෙනුවල ශේෂයන් මත වාණිජ බැංකු විසින් අය කරනු ලබන පොලී අනුපාතිකය 2004 වසරේ අවසානය වනවිට ද සාමාන්‍යයෙන් නොවෙනස්ව පැවතිණි. කෙසේ වුවද, මෙය ණය කාඩ්පත් දරන්නන්ට ලබා දී තිබෙන මාසයක පොලී රහිත කාලයෙන් පසුවත් සිය ශේෂයන් නොපියවන්නන්ගෙන් අය කරන දණ්ඩන පොලී අනුපාතිකයක් පමණක් වන නිසා, එය ණය සඳහා වන සාමාන්‍ය මිලක් නොවන බව සැලකිය යුතුය.

දිගුකාලීන ණය දෙන ආයතනයන් අතර, ඩී.එල්.සී.සී. බැංකුව, රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව සහ ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව ද ඔවුන්ගේ ණය පොලී අනුපාතික නොවෙනස්ව පවත්වා ගනු ලැබුව ද, ජාතික සංවර්ධන බැංකුවේ ණය පොලී අනුපාතික ඉහළ ගොස් තිබිණි. ඒ අනුව 2004 වසර අවසාන වන විට ඩී.එල්.සී.සී. බැංකුවේ ණය පොලී අනුපාතික සියයට 9.25 - 16.00 අතර පැවතුණු අතර, රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුවේ පොලී අනුපාතික සියයට 12.00-13.25 අතර පැවතිණි. ජාතික සංවර්ධන බැංකුවේ ණය පොලී අනුපාතික මෙම වසර තුළදී සියයට 7.75 - 15.20 සිට සියයට 9.60 - 16.00 දක්වා වැඩි විය.

2. තෙතික පොලී අනුපාතිකය 1990 අංක 6 දරණ සිවිල් නඩුවකට සංග්‍රහය (සංශෝධන) පනතේ නිර්වචනය කර ඇති අතර, එය මුදලක් අයකර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වූ ඕනෑම නීතිමය ක්‍රියාමාර්ගයකදී අදාළ වෙයි. වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකය, 1990 අංක 2 දරණ ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනතේ නිර්වචනය කර ඇති අතර ණය දෙන ආයතනයන් විසින් වාණිජමය ගණුදෙනුවක් සම්බන්ධයෙන් වූ රුපියල් 150,000 කට වඩා වැඩි වූ ණයක් අය කර ගැනීමේදී ඒ සඳහා එකඟ වූ පොලී අනුපාතිකයක් නොමැති විටෙක වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකය අදාළ වෙයි.

ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළවල පොලී අනුපාතික වසරේ අවසාන කාලය තුළ දී ඉහළ යාම ආරම්භවීමත් සමඟ ශ්‍රී ලංකාවේ වාණිජ බැංකු විසින් ද විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු සහ ණයදීම් සඳහා ඔවුන්ගේ පොලී අනුපාතික ඉහළ නංවන ලදී. 2004 වසර අවසානයේ දී එ. ජ. ඩොලර් ඉතිරි කිරීමේ තැන්පතු සඳහා ගෙවනු ලැබූ පොලිය සියයට 0.20-2.25 අතර වූ අතර, ස්ටර්ලින් පවුම් ඉතිරි කිරීමේ තැන්පතු සඳහා පොලිය සියයට 1.00 - 4.50 අතර විය. එක්සත් ජනපද ඩොලර් ණය සඳහා අය කරනු ලබන පොලිය ලත්වත් අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකයට සියයට 0.75 ක් එකතු කළ විට ලැබෙන අනුපාතිකයේ සිට සියයට 11.50 ක උපරිමයක් දක්වා වූ අතර, ස්ටර්ලින් පවුම් සඳහා ලත්වත් අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකයට සියයට 3.75 ක් එකතු කළ විට ලැබෙන අනුපාතිකයේ සිට සියයට 11.50 ක උපරිමයක් දක්වා විය.

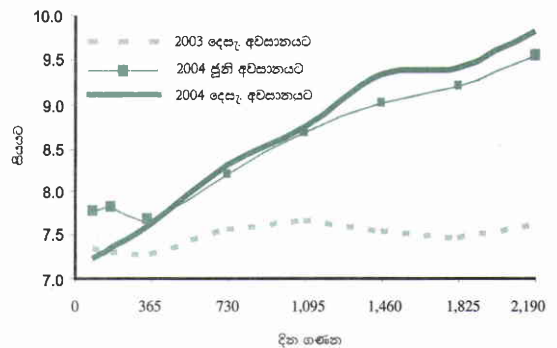
රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලද අනුපාතික

වසරේ පළමු මාස හත තුළ සතිපතා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙන්දේසිවල පොලී අනුපාතික ඉහළ ගිය නමුත් ඉන්පසු පහත වැටිණි. දින 91, දින 182 සහ දින 364 භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත ඵලද අනුපාතිකයන්ගේ මෙම අඩුවීම සිදුවූයේ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර නිකුත්වත් සමඟ රජයේ ණය ගැනීමේ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් මූලාශ්‍ර වෙත යොමු වීමත්, ආයතනික ආයෝජකයන් රුපියල් උපකරණ වෙත යොමුවී ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළේ ඔවුන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය වැඩි කිරීමත් හේතුවෙනි.

වඩා දිගු කාලීන භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කළ 2003 වසරේදී මෙන් නොව, 2004 වසරේ නිකුත් කළ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර කෙටි කාලීන විය. 2004 ජනවාරි මසදී පැවතුණු වර්ෂ දෙකක් සඳහා වූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවලට ප්‍රාථමික වෙන්දේසියේ ඵලද අනුපාතිකය සියයට 7.64 ක් වූ අතර, එය ජූලි මස අවසානය වන විට සියයට 9.68 දක්වා ඉහළ නැග තිබිණි. කෙසේ වුවද, දෙසැම්බර් මස අවසානය වන විට වසර දෙකක භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මත ඵලද අනුපාතිකය සියයට 8.25 දක්වා අඩු විය. වසර තුළ දී වර්ෂ 3 භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ ඵලද අනුපාතික සියයට 8.40- 8.88 අතර වූ අතර, වර්ෂ 4 භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වෙන්දේසි කිහිපයක් ද මෙම වසර තුළදී පැවතිණි.

රාජ්‍ය සුරැකුම් සඳහා ද්විතියික වෙළෙඳපොළ ඵලද වක්‍රය, දිගු අන්තයේ දී වැඩි වූයේ මැදි කාලයේදී උද්ධමනය වැඩිවනු ඇති බවට ඇති වෙළෙඳපොළ අපේක්ෂා පිළිබිඹු කරමිනි. 2003 වසර අවසානය සමඟ සසඳන කල 2004 වසර අවසානය වන විට ද්විතියික වෙළෙඳපොළේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත ඵලද අනුපාතික පදනම් අංක 15-60 කින් පමණ වැඩි වූ අතර, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මත ඵලද අනුපාතික පදනම් අංක 14 -290 කින් පමණ වැඩි වී තිබිණි.

7.5 රජයේ සුරැකුම්පත් ද්විතියික වෙළෙඳපොළ ඵලද වක්‍රය

රජයේ වියදම් අඩු කර ගැනීමේ උපක්‍රමයක් ලෙස, ඉහළ ඵලද අනුපාතික සහිත සහ කැඳවීමේ හැකියාව තිබෙන (With Call Option) රුපියල් ණය නැවත කැඳවන ලද අතර, වර්ෂ 2-6 අතර පරිච්ඡේද කාලයක් ඇති රුපියල් ණය 2004 වසරේදී නිකුත් කෙරිණි. පරිපාලනමය වශයෙන් තීරණය වන රුපියල් ණය මත වන පොලී අනුපාතිකය මෙම වසරේදී සියයට 8.00 ක් ලෙස පැවතිණි. එක්සත් ජනපද ඩොලර් දශලක්ෂ 250 ක අගයකින් යුතු ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර තෙවරකදී නිකුත් කරන ලද අතර, සමස්ත නිකුතුවේ බරතැනු සාමාන්‍ය ඵලද අනුපාතිකය ලත්වත් අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකයට පදනම් අංක 179.3 ක් එකතු කළ විට ලැබෙන අගය විය.

සාගමික ණය සුරැකුම්පත් මත පොලී අනුපාතික

කෙටි කාලීන ණය උපකරණයක් වූ වාණිජ පත්‍ර මත පොලී අනුපාතික, 2003 වසරේදී සියයට 7.25-13.00 සිට 2004 වසර අවසානය වන විට සියයට 9.50-13.75 ක පරාසයක් දක්වා ඉහළ නැගුණි. මෙම වසරේදී ශ්‍රී ලංකා මර්චන්ට් බැංකුව සහ සම්පත් බැංකුව විසින් මහජනයා වෙත ණයකර නිකුත් කළ පසුපසු අතර, එම නිකුත්වීම් පිළිවෙළින් සියයට 10.38 ක සහ සියයට 10.00 ක පොලී අනුපාතිකයන්ගෙන් යුක්ත විය. මෙම ණයකර පසුව කොළඹ කොටස් හුවමාරුවෙහි ලැයිස්තුගත කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම්නි ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කර නිකුතුවේ කුපොන් අනුපාතිකය සියයට 6.875 ක් විය.

7.5 මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ඇති ගැටළු

පසුගිය කාලය තුළ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරීත්වය මත පදනම්වීම සහ විනිවිද බව වර්ධනය වීම සිදුවූ අතර, එය තවදුරටත් දියුණු කිරීමේ ක්‍රමෝපායන් සලකා බලමින් පවතියි. දැනට පවත්නා මුදල් කළමනාකරණ ක්‍රමය මුදල් ඉලක්ක කිරීමේ රාමුවක් මත පදනම් වන අතර ඒ අනුව, මහ බැංකුව විසින් මුදල් සැපයුම පාලනය කිරීම සඳහා එහි ප්‍රතිපත්තිමය උපකරණ භාවිතා

කරනු ලැබේ. මුදල් ඉලක්ක කිරීමේ ක්‍රමය යටතේ උද්ධමනය වක්‍ර ඉලක්කයක් වන අතර, උද්ධමනය සෘජුව ඉලක්ක කිරීමේ වාසි රැසක් ඇත. උද්ධමනය සෘජුව ඉලක්ක කිරීම, උද්ධමන අපේක්ෂා පහත හෙලීමට උපකාර වන අතර, එමගින් උද්ධමනාත්මක කම්පනයන්ගේ ප්‍රමාණය සහ ඒ සම්බන්ධ පිරිවැය අඩු කිරීමටත්, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය පිළිබඳව ව්‍යාපාරික ප්‍රජාව සහ මහජනතාව තුළ තිබෙන විශ්වාසය වැඩි කිරීමටත් උපකාරී වෙයි.

දත් පවත්නා මුදල් ඉලක්ක කිරීමේ රාමුව යටතේ, ප්‍රතිපත්තිමය පොලී අනුපාතිකයන්ගේ වෙනස්වීම්, මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණ යන්ත්‍රණ ක්‍රියාවලියෙහි³ විවිධ මාර්ග ඔස්සේ මිල මට්ටම් කෙරෙහි බලපානු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරෙයි. මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණය විචලන සහ දීර්ඝ පමාවන්ගෙන් යුක්තව ක්‍රියාත්මක වන අතර, මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගයන්ගෙන් අපේක්ෂිත බලපෑම එසැනින්ම මිල මට්ටම්වල පිළිබිඹු නොකරයි. ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධයෙන් පෙනීයන කරුණක් නම්, මෙහි ප්‍රධාන මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණ මාර්ගය වන, පොලී අනුපාතික සම්ප්‍රේෂණය,

මූල්‍ය වෙළෙඳපොළවල ව්‍යුහාත්මක දෘඩභාවයන් හේතුවෙන් සෙමෙන් සහ අසමාන ලෙස ක්‍රියාත්මක වන බවයි. මූල්‍ය ක්‍රමය තවදුරටත් ගැඹුරු වීමත් මූල්‍ය වෙළෙඳපොළවල් වඩාත් ඒකාබද්ධ වීමත් තුළින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණ ක්‍රියාවලියේ සීග්‍ර බව වැඩි කර ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගයන්හි බලපෑම ඉහළ නංවනු ඇත.

එම නිසා, මැදි කාලයේදී, උද්ධමනය ඉලක්ක කරගත් මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුවකට යොමුවීම තුළින් මිල ස්ථායීතාවය ළඟා කර ගැනීම අරමුණු කරගත් වඩාත් ප්‍රතිඵලදායී මුදල් ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට හැකිවනු ඇත. කෙසේ වුවද, උද්ධමනය ඉලක්ක කිරීමේ රාමුවක් සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර අවශ්‍යතා රාශියක් සැපිරිය යුතුය.⁴ මේ සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමු කළ යුතු කරුණු වන්නේ (1) රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව වර්ධනය කිරීම, (2) මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණ ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කිරීම, (3) පුළුල් පිළිගැනීමක් සහිත උද්ධමනය ගණනය කිරීමේ ක්‍රමයක් ඇති කිරීම සහ (4) ආර්ථික ආකෘතීන් නැතිම සහ පුරෝකතන කිරීමේ තාක්ෂණික හැකියාවන් වැඩි දියුණු කිරීමය.

3. මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණය මූලික වශයෙන් මාර්ග පහකින් ක්‍රියාත්මක වේ. එනම් පොලී අනුපාතික මාර්ගය (Interest rate channel) විනිමය අනුපාතික මාර්ගය (Exchange rate channel) ධන මාර්ගය (Wealth Channel), ණය මාර්ගය (Credit Channel), සහ අපේක්ෂාවන්ය

4. ඩී.බෙල් ජී. සහ තවත් අය (1998), ("Inflation targeting as a framework for monetary policy) ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල, උද්ධමනය ඉලක්ක කිරීමේ රාමුවක් සඳහා වන පූර්ව අවශ්‍යතා හතරක් මෙහි සඳහන් වීණි. එනම්, (1) මහ බැංකුවේ ස්වාධීනත්වය, එනම් රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු ප්‍රමුඛත්වය නොහැනීම, (2) වෙනත් දර්ශකයන් ඉලක්කගත නොකිරීමට මහ බැංකුවට ඇති අවශ්‍යතාව හා හැකියාව, (3) නිශ්චිත ප්‍රමාණාත්මක ඉලක්ක ඇති කිරීම, සහ (4) අනාගත උද්ධමනය පිළිබඳ තක්සේරු මත මුදල් ප්‍රතිපත්ති උපකරණයන්හි සුදුසු වෙනස්වීම් කිරීම සඳහා ඉදිරි දක්ෂිණ පුහුණු ක්‍රියාවලියක් හඳුන්වා දීමයි.